

Događaj:	Forum za zajedničko definisanje Vizije 2050
Datum i vrijeme:	17.10.2023. godine, 11:00-15:00 h
Mjesto:	Bosanski kulturni centar Živinice
Radni materijali:	Prezentacije

Ključne informacije i zaključci:

- G. Alija Nurkić, savjetnik gradonačelnika i predstavnik Gradske uprave Grada Živinice, pozdravio je sve prisutne i otvorio događaj. Objasnio je da je intencija Grada Živinice da bude zeleni grad te nabrojao niz ekoloških projekata koji su u implementaciji. Podjednako je istakao problem aerozagađenja grada. Ovaj projekat smatraju izuzetnim iskustvom te navodi primjer Švedske kao primjer dobre prakse u procesu tranzicije. Smatra da će radionica koristiti i edukovati prisutne kao i svi drugi aspekti projekta te se zahvaljuje implementatoru i finansijeru programa. Ističe još jednom bitnost zelene energije i obnovljivih izvora energije koji su već prepoznati kao ključne teme, te da su fosilna goriva najskuplja i najnepovoljnija goriva posebno u kontekstu zdravlja ljudi. Kada je ova tema u pitanju nije došlo do „5 do 12“ već „12 i 5“ te da je ovaj projekat došao u pravo vrijeme u ovu JLS.
- SEI tim/predstavnik projekta predstavio je dvije komponente programa "BiH SuTra - Podrška tranziciji regiona bogatih ugljem". Naglasio je važnost podrške održivoj tranziciji u regijama koje su tradicionalno oslanjale na ugljen i predstavio ključne radne pakete. Također je govorio o pravnom okviru koji usmjerava proces izrade tranzicijskih planova, te njihovu strukturu i pristup kroz fokus na pet razvojnih pravaca (dekarbonizacija, energija, klima i održivi transport, cirkularna ekonomija, smanjenje zagađenja, održiva poljoprivreda, te zaštita prirode i biodiverzitet). Ovi razvojni pravci će biti temelj funkcionalnih oblasti/mjera unutar svakog pravca. Aktivnosti će biti podijeljene prema vremenskom okviru: kratkoročne do 2027. godine, srednjoročne do 2035. godine i dugoročne do 2050. godine. One kratkoročne bit će detaljno razrađene u dokumentu a dvije će biti implementirane kroz ovaj projekat. Prezentacija je pružila sudionicima dublje razumijevanje o projektu te predloženim smjernicama, planovima i vremenskom okviru za tranziciju, te njihovu usklađenost s relevantnim regulativama i ciljevima održivog razvoja. Učesnici su pozvani da se kratko predstave.
- Nakon predstavljanja učesnika, SEI tim/konsultant na projektu preuzeo je riječ i otpočeo sa obraćenjem i prezentiranjem. Naglasio je važnost zajedničkog rada i učešća u procesu vizioniranja, posebno važnost uključivanja zajednice. Ako budemo dobro radili imat ćemo koristi za sve i pozitivne efekte. SEI tim/konsultant predstavio je metodologiju izrade tranzicijskih planova u detalje te upravljanje promjenama (tranzicijom) zajedno. Zatim je dao kratak izvor iz profila Opštine Ugljevik te istakao ključne pokazatelje i probleme. Nadalje, predstavio je ključne rezultate ankete koja je bila anonimna (ključne pokazatelje

uzorka te ključna interesantna pitanja, između ostalog inpute za viziju). Zatim je predstavio pristup rada u grupama tj. današnje vježbe vizioniranja.

- **Rad u grupama:** Učesnici su bili podijeljeni u 3 grupe shodno pozadini i pripadnosti različitim sektorima. Njihovi inputi/rezultati grupnog rada a koji podrazumijevaju elemente vizije su priloženi ovom zapisniku.
- SEI tim se zahvalio na radu te naglasio da će inputi biti obrađeni te moli da prisutni ostanu u toku i nastave se uključivati kroz sve aktivnosti projekta. Rezultat ove radionice je sasvim zadovoljavajući.

Sljedeći koraci uključuju:

- Anketa će ostati aktivna do ljeta 2024. godine te će link biti dostupan javnosti putem sekcije Vizija 2050 na web stranici Grada,
- Zaključci će biti podijeljeni sa svim zainteresovanim grupama, prvenstveno prisutnim na današnjem Forumu,
- Implementatori projekta će držati informisanim i uključenim mapirane zainteresovane strane a posebno prisutne na današnjem Forumu o sljedećim koracima,
- Konsultant će pripremiti prvi prijedlog ažurirane generičke vizije shodno svim inputima u narednih 20 dana.

Prilozi:

1. Rezultati grupnog rada prve grupe
2. Rezultati grupnog rada druge grupe
3. Rezultati grupnog rada treće grupe

Prilog 1. Rezultati grupnog rada prve grupe

Sastav i pozadina grupe: Civilni sektor (ekološka udruženja, udruženje penzionera)

Ključni inputi:

- Političko - pravni okvir, napraviti krovni dokument koji će osigurati nosioce, ograničenja i resurse, norme i standarde
- Edukacija u sistemu obrazovanja
- Neophodno je osigurati resurse za provođenje tranzicijskog plana
- Partnerstvo – potreban partnerski stav, a ne rivalstvo
- Udruženja trebaju ući u sistem vlasti kako bi mogli doprinosti
- Osigurati adekvatan pristup fondovima
- Administrativne procedure olakšati kako bi udruženja mogla aplicirati na projekte
- Urbanizam – širenje grada jer postoje prostorni uslovi, ali je potrebno planski djelovati da ne bi narušili protok zraka i okoliš
- Osigurati kvalitetnu izgradnju puteva
- Kanalizacija – poplave – izgraditi veće kapacitete
- Izgradnja sportskih terena
- Kvaliteta vode i zraka ključni problem
- Prirodna bogatstva su djelomično očuvana, ali potrebno osigurati održivo upravljanje
- Zaključak, energetska tranzicija ili bilo koja tranzicija je zadatak cijele države (JLS, udruženja, ugrožene skupine, građani)
- Razviti sistem praćenja kvaliteta zraka za građane, kako bi spriječili negative zdravstvene posljedice.

Prilog 2. Rezultati grupnog rada druge grupe

Sastav i pozadina grupe: Obrazovne institucije (škole), Grad (javna uprava)

Ključni inputi:

- Najveći izazov: Kvaliteta zraka i toplifikacija Grada
- Izgradnja EE infrastrukture; izgradnja fotonaponskih elektrana,
- Svi objekti od 2030. godine da budu u skladu sa standardima zelenog grada
- Selektivno prikupljanje otpada uvesti u sistem lokalnog upravljanja otpadom
- Korištenje energije na efikasan način / gradska rasvjeta
- Unapređenje kanalizacione mreže / rekonstrukcija i izgradnja nove,
- Obrazovati, prekvalifikovati i dokvalifikovati kadrove koji će se baviti održavanjem fotonaponskih elektrana
- Otvaraju se mogućnosti za nove poslove
- Izgradnja infrastrukture za urbanu mobilnost i podizanje svijesti o istoj
- Razvoj turizma i prepoznatljivosti Grada
- Na adekvatan i transparentan način predstaviti tranziciju građanima, interesnim stranama i javnosti.

Prilog 3. Rezultati grupnog rada treće grupe

Sastav i pozadina grupe: Privredni sektor, javna preduzeća

Ključni inputi:

- **VIZIJA: Moderno uređen Grad po EU standardima, infrastrukturom, ugodnim mjestom za život svih njenih građana, stabilna i održiva privreda koja svoju snagu crpi iz domaćih resursa alternativnih izvora energije, edukovanog i stručnog kadra. Energetski nezavisan i prepoznatljiv grad po pionirskim projektima u oblasti naučno tehnoloških dostignuća u svim društvenim, ekonomskim i socijalnim aspektima.**
- Uređena i čista korita rijeka
- Unapređenje javnog zdravlja
- Razvoj poljoprivrede budući da Živinice imaju tradiciju poljoprivredne proizvodnje
- Izgradnja putne infrastrukture (zaobilaznice) jer su Živinice drugo najprometnije mjesto u BiH
- Kulturni i društveni sadržaj u ruralnim područjima koji će zaustaviti iseljavanje stanovništva sa ruralnog područja
- Izgradnja gradskog stadiona, gradskog bazena, izgradnja poligona
- Unapređenje kanalizacione mreže, razvoj postrojenja za proizvodnju humusa
- Revitalizirati nekadašnje prepoznatljivosti Živinica (sport) izgradnjom moderne infrastrukture (gradski stadion, moderna sportska dvorana)
- Zbog velikog broja prerađivača drvne mase, postoji mogućnost za proizvodnju biomase u što treba dalje ulagati
- Velika mogućnost za razvoj javno-privatnog partnerstva zbog velikog broja privatnih firmi
- Društveno - odgovorne kompanije da dobiju olakšice i prednosti u poslovanju u administrativnom kontekstu
- Postepeno smanjenje korištenja fosilnih goriva i prelazak na održive varijante
- Subvencije na ugradnju solarnih kolektora pravnim i fizičkim licima budući da Živinice imaju razvijenu privredu koja koristi mnogo energije
- Digitalizacija javnog sektora.